

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань фінансової політики

і банківської діяльності

11 липня 2017 року

Веде засідання перший заступник Голови Комітету М.В.ДОВБЕНКО

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є, да? Немає заперечень?

Тоді, колеги, я пропоную проголосувати. Хто за такий порядок денний, прошу проголосувати. Дякую. Одноголосно. Рішення прийнято. Спасибі.

Колеги, приступає до розгляду першого питання: про проект Закону про внесення змін до пункту 15 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" (реєстраційний 6657).

На нашому засіданні присутня співавтор, наша колега народний депутат Ричкова Тетяна Борисівна. Тому є пропозиція їй надати слово для доповіді до 5 хвилин і для співдоповіді, якщо ви не заперечуєте, мені. Дякую.

РИЧКОВА Т.Б. Шановні колеги члени комітету, а також зацікавлена громадськість, нами ініційовано внесення змін до "Прикінцевих та перехідних положення" Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", метою якого є усунення існуючої у чинному законі прогалини, що не дозволяє близька 4 тисячам осіб, ошуканих за посередництвом банку, вкладників скористатися гарантія захисту своїх прав на кошти, принесені в банк.

У листопаді 2016 року Верховна Рада України прийняла закон, ініційований Президентом і направлений на вирішення цієї несправедливої ситуації. Але практика його застосування показала, що окремі категорії осіб, постраждалих від неправомірних дій банків та пов'язаних з ними небанківських фінансових установ, все ще потребують нашої допомоги. Про це свідчать численні звернення таких осіб, які системно надходять не тільки

до мене. Зверніть, будь ласка, увагу: переважна кількість з них – це люди старшого та похилого віку, часто хворі, немічні, деяких з них, на жаль, вже немає в живих. Їх вклади не перевищують від 10 до 50 тисяч гривень. Я вважаю, що це, мабуть, останні їх заощадження в житті, відкладені на чорний день. Вони перебувають у відчаї і на грані зневіри.

Після тривалих обговорень з громадськістю, консультацій із зацікавленими державними установами, ми підготували законопроект, який передбачає внести зміни в Закон України про систему гарантування вкладів фізичних осіб. Ми спиралися на найкращу світову практику, зокрема, встановлено Директивою 2014/59/ЄС від 15 травня 2014 року, яка встановлює рамкові положення щодо врегулювання неплатоспроможності кредитних установ та інвестиційних компаній: відповідно європейського законодавства постраждалі сторони мають право звернутися до суду і отримати свій правовий захист від застосованих до них заходів, а засоби правового захисту від протиправного рішення повинні обмежуватися присудженням компенсації за шкоду, завдану постраждалим особам.

Оскільки чинна редакція закону не дозволяє ошуканим вкладникам повернути гроші навіть через суди, ми пропонуємо додатково прирівняти до вкладу кошти, які залучені від вкладника банку через відповідний банк до небанківської кредитної установи, за умови, що банком не було проінформовано фізичну особу під час розпису і підписання договору про непоширення на такі кошти гарантій, передбачених Законом про систему гарантування вкладів фізичних осіб. Ухвалення цього закону також вирішить питання компенсації коштів вкладникам у разі розгляду в судових органах позовів щодо скасування рішень регуляторних органів та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, пов'язаних із визнанням банків неплатоспроможними та їх подальшу ліквідацію.

Ми як представники влади маємо забезпечити захист прав громадян, ошуканих в українських банківських установах, відновити принципи соціальної справедливості. І також я хочу наголосити на тому, що ці люди, їх

не така велика кількість, і вони чекають з вами на допомогу, на прийняття рішення.

Тому прошу вас всіх підтримати цей законопроект і для внесення в зал Верховної Ради. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тетяна Борисівна.

Колеги, дозвольте як співдоповідач доповнити інформацію пані Ричкової.

Хочу сказати, що Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку, яке надіслали нам сюди, в комітет, від 10 липня 2017 року висловлює ряд зауважень і пропозицій до законопроекту, хоча і не ставить категоричне питання про неприйняття.

Вивчивши ці їхні зауваження і пропозиції, хочу сказати, що ми як співавтори підготували коментарі до зауважень ГНЕУ щодо законопроекту нашого. І кожному народному депутату ми їх роздали, тут є аргументи і контраргументи... у ваших папках є, по цьому законопроекту. Щоб не забирати час, ми вирішили письмово вам надати, і можна звернути увагу.

Наступне. Хочу сказати, що Фонд гарантування вкладів фізичних осіб і Національний банк України підтримує законопроект. Доповню, що у нас по банку "Михайлівський" за так званими "чистими" договорами, я хочу проінформувати, виплачено вже 1 мільярд 300 мільйонів гривень. По грудневому закону, який згадувала пані Ричкова, запропонований був Президентом, включено до реєстру на виплати 984,8 мільйони гривень – це близько 10 тисяч осіб. Фактично виплачено 961,2 мільйони гривень, тобто 98 майже відсотків, як бачите.

І те, що стосується законопроекту цього, який зараз ми розглядаємо, приблизний залишок по двосторонніх договорах – це 292 мільйони гривень, десь близько 4 тисяч осіб, тобто, як бачимо, тут не великі вклади цих громадян.

Хочу сказати, що загалом, враховуючи висновки ГНЕУ, Фонду гарантування і Національного банку, пропонується рекомендувати Верховній

Раді України проект Закону про внесення змін у "Прикінцеві і перехідні положення", прийняти за основу і в цілому, оскільки він невеличкий, дві позиції у цьому законопроекті. Дякую. Я співдоповідь завершив.

Хто бажає висловитися? Народний депутат Демчак, прошу.

ДЕМЧАК Р.Є. Там, у висновках ГНЕУ, є прохання, або побажання, висловити думку Національного банку і Фонду гарантування вкладів. Хотілось би їх вислухати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, у нас є представники Фонду гарантування. Прошу, Андрій Ярославович, ви можете висловитися, будь ласка. А потім Національний банк.

ОЛЕНЧИК А.Я. Олександр Володимирович, шановні народні депутати, ми надали відповідно офіційного листа, свій висновок з приводу цього законопроекту. Все зводиться до того, що, дійсно, його прийняття буде потребувати додатково виплат десь приблизно, як уже озвучив Михайло Володимирович, десь близько 300 мільйонів, а це чотири тисячі людей, які опинилися за бортом того президентського законопроекту, закону на даний момент, про який йде мова. Це так звані двосторонні договори, тобто ті договори, які були укладені, де була тільки фізична особа і фінансова компанія, банк напряму не був вказаний як повірений. Однак наша тривала робота з цими людьми протягом вже більше як року показує, що якраз в останні місяці - і ми це вказали в нашому висновку, - останні місяці роботи банку "Михайлівський", там абсолютно довільно працівники банку "Михайлівський", які працювали також від імені фінансової компанії, у відповідних приміщеннях банку "Михайлівський" укладали як трьохсторонні, так і двохсторонні договори, де банк "Михайлівський" напряму вказаний повіреним..... І це носило достатньо довільний і випадковий характер. І тому, коли був прийнятий, було прийняте відповідне політичне рішення

Президентом і був запропонований відповідний закон у листопаді, і ми приступили до реалізації цього закону, з'ясувалося, що десять тисяч людей, власне, по цьому закону змогли отримувати відшкодування були прирівняні до банківських вкладників, а їх кошти до банківських вкладів. Ну, а 4 тисячі людей опинились за бортом. За нашими оцінками, там переважна більшість залишилися пенсіонери, які знаходяться в багатьох регіонах України.

У зв'язку з цим, якщо вже таке політичне рішення у свій час на найвищому державному рівні було прийняте, було підтримане Верховною Радою, ми не маємо принципових заперечень щодо того, щоб просто довести справу до логічного завершення і щоб всі 14 тисяч людей, які були задіяні в цих схемах з залученням афільованих до банку "Михайлівський" фінансових компаній, отримали своє відшкодування, останні 4 тисячі, як це сталося з попередніми 10 тисячами.

Ну і, безумовно, ми також підтримуємо і просимо шановних народних депутатів підтримати також законопроект також із-за того, що є і друга частина в цьому законопроекті, яка уже стосується практики зупинки рішень про визнання банку неплатоспроможним або ліквідацію. І це достатньо серйозна проблема зараз для фонду, для держави. Ну, але ці положення містяться в цьому законопроекті не випадково, оскільки колишні власники істотної участі через "Екосіпан", через компанію "Екосіпан" якраз зараз провадить відповідний судовий процес. І випадку відсутності цих положень у цьому законопроекті, навіть якщо буде прийнято першу частину цього було би прийнято перша частина цього законопроекту, стало б законом. Однак суд прийняв рішення, прецедентів вже вистачає, на користь власника істотної участі. Відповідні рішення про визнання банку неплатоспроможним, а потім про ліквідацію, таким чином були би відмінені. Цей банк потрапив би у певний правовий вакуум, і, не зважаючи на прийняте рішення по тому, щоби виплатити і повернути кошти і цим чотирьом тисячам клієнтів банку "Михайлівський", і цій фінансовій компанії, насправді виплатити були б заблоковані.

Так виглядає на даний момент ситуація. Тому, з огляду на всі фактори, можна говорити про те, що в чомусь цей законопроект виглядає суперечливим чи нелогічним, але, на нашу думку, він сто процентів виглядає справедливим, так, з огляду на те рішення, яке вже було прийнято восени. І ми не заперечуємо, і просимо підтримати цей законопроект. Така наша позиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще прохання було до того, щоб Ольга Іванівна Козлова, начальник управління НБУ. Прошу.

КОЗЛОВА О.І. Доброго дня! Хоч цей законопроект і невеличкий, як ви казали, але він вирішує два важливих питання, і Національний банк цілком підтримує положення цього законопроекту. Важливо врегулювати ту прогалину праву, в якій зараз опинилися банки, по яких відмінені рішення Національного банку і фонду. Тим більше, що положення законопроекту у цій частині в повній мірі відповідають директивам Європейського Союзу і світовій практиці.

Що стосується першої частини - відшкодування коштів вкладникам, - то ми також підтримуємо у цій частині, оскільки, зважаючи на соціальну спрямованість проекту, ми не будемо заперечувати і цілком підтримуємо ці положення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

ЛАВРИК О.В. Дякую.

Доброго дня, шановні колеги! ну звичайно, що ми вже раз голосували в Раді законопроект про банк "Михайлівський", і ми тоді теж розуміли, що... всіх вкладників цей законопроект не задовольнить. Чи будемо... чи буде зараз рада підтримувати, чи не буде підтримувати існуючий законопроект ми побачимо вже в раді, і до першої частини, справді, зауважень немає з точки зору логіки законопроекту.

Але я хотів би задати питання і авторам законопроекту і, напевне, Фонду гарантування вкладів. Чи аналізували на предмет того, чи під дію цього законопроекту подадуть ймовірно інші фінансові установи в інших банках, які співпрацювали з іншими банками, тому що норми законопроекту виписані доволі загально, і є... ми зараз говоримо з акцентом про банк "Михайлівський", хоча, читаючи норми законопроекту, зрозуміло, що під його дію можуть попасти значно більша кількість осіб, які мали договори з фінансовими компаніями і значно більші суми бюджету ми можемо в майбутньому витратити. Це є одна частина запитання.

І друге питання: що стосується самого... вже другої частини законопроекту, коли ми говоримо, що оскарження рішення визнані... оскарження рішення судів не зупиняє виконання оскаржуваного рішення, і рішення дії або бездіяльності, визначені пунктом цього законопроекту, не можуть бути скасовані або визнані незаконні в судовому порядку. А чи не підміняємо ми рішеннями Верховної Ради, законами Верховної Ради взагалі судову систему? Якщо ми такі норми будемо включати в законопроекти, мені здається, що ми можемо взагалі поламати всю вертикаль в тому випадку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Андрій Ярославович, ви могли б, прошу, прокоментувати.

ОЛЕНЧИК А.Я. Дякую за запитання, Олег Васильович.

Щодо першого питання. Ми не вбачаємо ризиків при внесенні цих змін, які стосуються першої частини законопроекту у тому, що під дію цього закону потраплять ошукані клієнти, так як у схемах по інших банках, а тим більше, коли мова йде про просто ошуканих клієнтів різних небанківських кредитних установ, інших, скажімо, інших фінансових компаній, кредитних спілок чи, наприклад, недержавних пенсійних фондів. Справа в тому, що та конструкція, яка була застосована ще у законопроекті президентському, в тій редакції, яка

була прийнята і стала законом, у листопаді голосувалася, вона виключала таку можливість, оскільки це було виписано таким чином, що це могло поширитися тільки на цих людей і тільки по банку "Михайлівський". А зараз, вносячи додаткові зміни в цій першій частині, ми не міняємо цю конструкцію і не підважуємо її, ми просто вносимо ті уточнення – ну, не ми, а автори законопроекту – в законопроекти вносяться ті уточнення, які дають можливість зробити так, щоби під дію цього закону потрапили не тільки ті клієнти, у яких були так звані трьохсторонні договори, тобто у кого в якості третьої сторони в договорах був передбачений банк як повірений, але й ті, у кого цього не було, так звані двохсторонні. Не більше – не менше. Тобто таким чином конструкція залишається так ж сама і в цьому контексті, я ще раз хочу повторитися, ми ризиків не вбачаємо.

Що стосується другої частини, уже вказувалось про те, що насправді це відповідає міжнародній практиці, це відповідає євродирективам. Ми наводили певну аргументацію і готові надати її додатково, якщо це буде потрібно. І тут ми насправді не видумуємо якогось чисто українського ноу-хау, ми застосовуємо ті норми, ті підходи, які застосовуються, зокрема в Євросоюзі. Ми не обмежуємо насправді право акціонерів, колишніх власників істотної участі звертатися у суди. Ми врегульовуємо питання: якщо рішення суду приймається, яким чином це впливає на подальше перебігання процедури ліквідації. І на даний момент, якщо це питання не буде врегульовано, у нас уже є низка банків які знаходяться у цьому правовому вакуумі, коли виплати зупиняються, хто управляє активами не зрозуміло і це має достатньо серйозні пагубні наслідки.

І, власне, та друга частина вона має, несе таким чином дві новели. Перша, от, та, щоби врегулювати питання, що, якщо суд розглядає такий позов колишнього власника по суті і приймає відповідне рішення, що відбувається в цьому випадку з банком, з його активами, з вимогами кредиторів. Ну і друге, там ще одна є новела, хотів звернути вашу увагу, вона стосується статті 52, яка повинна спростити значною мірою можливість звернення з боку Фонду

гарантування вкладів з цивільними позовами до колишніх власників істотної участі з метою відшкодування збитків. І народні депутати Верховної Ради визначаються, чи буде підтриманий цей законопроект.

Але навіть, якщо ми вже виплатили таким чином, ми вже говорили, майже мільярд 10 тисячам ошуканих клієнтів банку "Михайлівський", на кону ще 4 тисячі і приблизно менше 300 мільйонів. А насправді наша історія з колишніми власниками істотної участі лише розпочинається по справжньому і прийняття цієї норми сильно полегшить нам роботу в цьому напрямку, тому що понесені державою, через Фонд гарантування вкладів, витрати повинні по максимуму бути відшкодовані в першу чергу за рахунок власників істотної участі, ну, і безумовно, за рахунок ефективної, прозорої реалізації активів, які на балансі цього банку знаходились на момент, коли банк передавався в наше управління.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Руслан Євгенійович.

ДЕМЧАК Р. Є. Не можу стриматись, вибачте.

Я хочу в першу чергу до Тетяни, до своєї колеги, звернутися. Я так само, як і ви, мажоритарний депутат, і постійно звертаються люди з хворобами: і онкологія (діти), лейкемія. Ви знаєте, що у нас на 2017 рік закладено лікування за кордоном тільки 210 мільйонів гривень? Тобто на всю країну, якщо ми не можемо вилікувати пацієнтів, 210 мільйонів, є така як би стаття в бюджеті, а ми тут 300 мільйонів хочемо віддати...Ну, я, Андрій Ярославович, я не очікував такої думки вашої, такої позиції, знаєте, чужі гроші ділити бюджетні просто, щоб не віддати. Віддали 900, давайте віддамо ще 300 мільйонів. Але ми розуміємо, що ще стільки людей, скільки ми відправляємо, плюс в півтора рази більше ми можемо відправити за кордон і пролікувати за ці гроші, тому... Я розумію, що президентський законопроект, де банк був повіреним, тобто ми ще його притягнули, тому що цей банк... Чому Фонд гарантування взагалі виплачує ці кошти? Він виплачує тому, що банки колись туди внесли внески.

І якщо банк не платив депозити, то він за рахунок того, що він, як страхування, вносив внески, фонд за нього гасить кошти. Ще зрозуміло, той мільярд, коли банк був повіреним, можна сказати, що він ніс солідарну відповідальність. Ну, тут в цій ситуації банк ніякого відношення не має до цих вкладів, ніякого! І ми 300 мільйонів бюджетних грошей... Чому бюджетних? Тому що Фонд гарантування, якщо він зараз розкриє свою фінансову звітність, ми зрозуміємо, що він зараз фінансується напряду з бюджету, ну, через фінансові інструменти, але все одно напряду з бюджету. Тобто 300 мільйонів фактично ми забираємо зараз з бюджету. Тому просто це перша позиція.

Що стосовно судових рішень, то ми, дійсно, ну я взагалі не знаю, як з'явилась така норма, фактично вона говорить про те, що ухвали суду тут виконувати неможна. Тобто оскарження рішень дій (бездіяльності), визначених цим пунктом не зупиняє виконання оскарженого рішення або дії. Тобто, що якщо є судовий процес, він ще не завершився і є ухвала – вона може бути, може не бути – ухвала про призупинення ліквідації до рішення суду, то ця норма якби забороняє виконувати ухвалу суду. Ну це нонсенс. Це перше.

Друге. Ті проблеми, що зараз є і що... це вже виграні суди і вже рішення вступили в законну силу, це ніякого відношення оця процедура, ці ваші зміни не мають до тої проблеми, яка є. Да, ми розуміємо, що судова система України потребує глибинної реформи, але не таким же чином. Якщо ми будемо тоді підмінити суди і не виконувати рішення ухвал, що одна, що друга норма, мені здається, не має права на життя, вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Олександрович. Потім – Віктор.....

РІЗАНЕНКО П.О. Я нагадаю, що я не голосував ні за минулий законопроект ні в комітеті, ні у Верховній Раді, і був дуже, скажімо, принципово проти, і розбирався в цій ситуації, займався і з Нацбанком, і з Фондом гарантування спілкувався по "Михайлівському", неодноразово ми проводили тут наради, зустрічі, тому дуже добре вивчив ситуацію, яка була.

Мене теж дуже дивує позиція як Національного банку, так і Фонду гарантування вкладів. Я її, на жаль, не можу охарактеризувати як професійну, я її можу охарактеризувати як пошук суттєвої, скажемо так, переговорно-торгову позицію. Да, ми усвідомлюємо, що Національному банку потрібно, всі розуміють, норми по судах. Тому що ті рішення судів навіть, які є, їх виконати неможливо, бо банки вже, вибачаюсь, і виплати здійснили, і активів у них немає, і щось розпродали, а тут повертається ліцензія банку. Тому, от чому я розумію, чому Нацбанку потрібна ця норма. Але норма про прирівнювання до вкладників людей, які віддали свої гроші не банкам - учасникам системи гарантування вкладів, а просто фінансовим компаніям, які не роблять страхові внески до Фонду гарантування вкладів, кошти яких не застраховані, це, знаєте, дуже легко бути дуже щедрим за чужий рахунок, у даному випадку, по суті, за рахунок всіх платників податків в цій країні. Тому прецедент був дуже поганий і так далі. Я бачу, як просто Фонд гарантування і Нацбанк сьогодні просто відкидають принципові речі, фундаментальні, які вони повинні відстоювати, і пішли на певний... думають, що зроблять такий торг. У зв'язку з цим я, наприклад, хотів би, наприклад, запитати у представника Фонду гарантування вкладів: нехай він нам розкаже, які активи дісталися Фонду гарантування вкладів від колишнього акціонера пана Поліщука в банку? От розкажіть, які активи, скільки вони вартують і так далі, і таке інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ОЛЕНЧИК А.Я. Шановні народні депутати, я хотів би звернути вашу увагу, ми не прагнемо бути іменинниками на цьому святі, це я хотів би нагадати, що не Фонд гарантування вкладів, і, наскільки я знаю, не Національний банк, але Ольга Іванівна за Національний банк, про їхню позицію в той момент сама зможе щось сказати. Ми не були ініціаторами внесення Президентом відповідного законопроекту і, власне, не прагнули вирішувати цю проблему в такий спосіб. Це було політичне рішення, це

рішення було підтримане Верховною Радою, ми виконуємо цей закон.

Все, що я сказав, реагуючи на першу частину законопроекту, який був за депутатською... за законодавчою ініціативою, двох шановних народних депутатів тут присутніх внесений, я сказав, що, да, ми підтверджуємо той факт, що ті 10 тисяч людей – можна до цього відноситися по-різному, - які отримали кошти, чисто з технічних причин виявилися в більш привілейованому становищі, ніж інші 4 тисячі. Це все, що я сказав.

Якщо цей закон не буде підтриманий, ми не намагаємося за будь-яку ціну потратити 292 мільйони, так? І хоч закон буде прийнятий, ми будемо виконувати, як і попередній. Але, ще раз підкреслюю, ми не були ініціаторами ні того законопроекту, ні цього, ми просто зараз реагуємо на факт і висловлюємо свою позицію.

Що стосується активів, то тут я з Павлом Олександровичем абсолютно солідарний, оскільки в тому стані як, на жаль, і багато інших банків, які передавались нам - а це вже траплялося більше як 90 разів за останні чотири роки, - з активами там біда. Я зараз, на жаль, не захопив з собою, але знову-таки можемо дати розгорнуту довідку комітету по стану активів. Багато активів там були виведені, і принаймні, я думаю всі пам'ятають прекрасно, що в той момент, а саме 19 травня, за 72 години до того, як банк був визнаний не платоспроможний і переданий в управління фонду, 19 травня крім, власне, операцій так званих по поверненню з рахунків фінансових компаній на поточні рахунки громадян, власне те, про що ми говоримо, по цій схемі з фінансовими компаніями по 14 тисяч в цей же день було проведено ще дві оборудки: перша - по виведенню роздрібного кредитного портфелю (110 тисяч договорів), і ми до цих пір знаходимося з компаніями "Фагор", "Плеяда" в судах, і, я думаю, всім це прекрасно відомо. І також був виведений практично весь живий корпоративний кредитний портфель, і ми теж у зв'язку з цим маємо серйозні клопоти і намагаємося працювати і в судах з тим чи іншим успіхом, і намагаємося ефективно взаємодіяти з прокуратурою у відповідному кримінальному розслідуванні. І збираємося, хочу сказати, що в перелік тих

банків, по яких ми збираємося ініціювати так званий аудит forensic, тобто по виявленню передумов і причин фактично неплатоспроможності банку, буде входити і банк "Михайлівський". І ми закінчуємо підготовку технічного завдання, для того щоби уже в цьому році такий forensic був проведений, і по результатах цього дослідження ми могли діяти далі як в кримінальній площині щодо власників істотної участі, так і в царині цивільного законодавства.

Тому я цю стурбованість абсолютно підтримую, вона абсолютно зрозуміла. Я сподіваюсь, що я достатньо сказав, щоби відобразити позицію фонду з цього приводу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Віктор Миколайович Романюк. Прошу.

РОМАНЮК В.М. Доброго дня всім, шановні колеги.

Я от відверто скажу, собі задаю питання з чого починати, от історію цю всю. І не можу згадати, здається перше, чи друге засідання комітету, як ми відстоювали позицію про те, що Фонд гарантування - це по суті є механізм знищення, і система гарантій, це механізм знищення фінансово-банківської системи. І три роки вже пройшло з того часу, я бачу, що ми тільки утверджуємося в цій позиції.

Мене найбільше лякає, дійсно, про те, що вже сказали колеги, що в нас навіть немає системи, як це, захист від дурака. Знаєте? В Радянському Союзі були от там на великих підприємствах там завжди була така червона кнопка, що можна було її нажати і щось зупиняється. І навіть Президент вносячи законопроект, минулий законопроект по банку "Михайлівський", от система непрацює, ми не можемо, ніхто не може от відверто говорити з суспільством про те, що оця система яку ми запровадили ці фонди гарантування, ці виплати, це все система, яка ховає нас. Потихеньку, ми кожний день от вирили яму і тільки зверху на себе землю закидуємо,

закидуємо, закидуємо. І, коли цьому буде кінець, ну, от нинішня ситуація показує, що ми не бачимо, я не бачу тунель, який вже от там якісь огоньки появилися.

Мені насправді от прикро, відверто вам скажу, прикро, що ми в комітеті до сих пір не можемо усвідомити цього аби робити якісь здорові, конструктивні запобіжники проти цього всього. І позиція фонду гарантування мене лякає, відверто вам скажу. Позиція Нацбанку це, взагалі, для мене вже якась, я не знаю, це навіть не пусте місце, це просто якийсь механізм, який там ставить галочки, якісь постійно з'ясування, хто кому Рабинович. Ну, якщо на простій мові, розумієте? Це вже не державна інституція, це щось, я не знаю. За мою історію я такого не пам'ятаю от в історії незалежної України, щоб настільки ми дискваліфікували, взагалі, всю систему, опустили її на якийсь рівень, що немає, взагалі, дискусії як нам розвиватися далі.

У нас є дискусії, як закопати, заховати, винні тут і гроші з бюджету, поділити їх, розпилити, розумієте? Розпил, розкол і все інше. Тому тут тільки одні емоції, колеги, нам треба... ми кожний раз про це говоримо, що потрібно якусь галочку ставити, що, ребята, все, гроші закінчуються, закінчуються, причому, дуже швидко і завдяки нам саме, власне кажучи. Нам потрібно виробляти якісь нові механізми для того, щоби починати вести чесну дискусію з суспільством, тому що, як кажуть в Одесі, нам скоро... "тато, кінчайте торгувати, нам вже не буде чим здачі давати", розумієте? Ми вже йдемо до цього, причому йдемо такими швидкими темпами, що мене це все дивує. Я думав, хоч би ми там наближуємося до 19-го року, коли була фінансова реструктуризація, бачу, що ми все намагаємося зробити, щоб раніше до цього підійти впритул.

Тому, знову ж таки, я не засуджую нікого, я не закликаю, але факти – вперта річ. Давайте, я готовий на документах розкласти кожний етап, коли я особисто писав ці доповідні по цим всім фактам і прогнозував, тут не треба прогнозувати, розумієте? Не потрібно, люди добрі, бути великим економістом, але правда життя в дуже простих речах. Якщо ми не заробляємо і тільки

тратимо, то ми рано чи пізно стикнемося з тим, що у нас буде фінансовий колапс. От і все. Ми не оновлюємо систему, ми ускладнюємо процедури її функціонування. Ми робимо так, щоб завтра було складніше, чим сьогодні. От чим ми з вами займаємося.

Розраховувати на правоохоронну систему, ну ми вже говорили про охоронну систему. Я якось проводив приклад, що за останні 3 роки вивели з України близько 20 мільярдів доларів через різні схеми, ну ми ж ні одного чоловіка не притягнули до відповідальності. Жодного чоловіка. Навіть, вибачте, я завжди привожу цей приклад, щоб ви розуміли, навіть країна Молдова посадила Платона до в'язниці за оборудки з цим мільярдом. Вони нам показали приклад, що в принципі треба якісь, я кажу, здоровий інстинкт самозбереження навіть у них спрацював. У нас він чомусь не спрацьовує. От в якому ми стані, розумієте. Тому давайте якось вже ж вести діалог в ключі такому, що ми хочемо тут залишитися, ще через два роки зібратися...

РІЗАНЕНКО П.О. За чи проти законопроекту?

РОМАНЮК В.М. Ні, я проти, звичайно. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Леонід Михайлович Клімов, прошу.

КЛІМОВ Л.М. Может быть... Добрый день, уважаемые друзья. Может быть, я чуточку буду в противовес моим коллегам, я все-таки поддержал бы наверное, этот законопроект своей коллеги, в общем-то, хотя есть, бесспорно, очень много вопросов. Но я рассуждаю так, что ну, во-первых, я думаю, что те люди, ну, точно, наверное, не виноваты от того, что они попали в такую тяжелую ситуацию. И, наверное, им будем вдвойне обидно, если... да, я бесспорно понимаю, это бюджетные деньги и так далее, и они, конечно,

наверное, нужны бы везде: и, может быть, там и на дорогу, и в аэропорту Одессы они бы не помешали. Но, с другой стороны, есть люди, тем более явно, я думаю, они в тяжелом положении, когда они видят, что такие же, как они получили деньги, а они нет, то это, я думаю, это... которая вначале была справедливость, теперь она, получается, двойная несправедливость.

_____. *(Не чути)*

КЛИМОВ Л.М. Наверное, да. Но коль уже мы сделали первый шаг, я все-таки сторонник того, чтобы поддержать эту позицию. *(Шум у залі)*

И второе. Я согласен, бесспорно, что, конечно, должна быть система судебная... в первую очередь, работать. Но тоже, я тут готов поддержать, возможно, это будет первое чтение, потому что ну я себе представляю, что сама тема и для Национального банка, и для Фонда гарантирования она такая, как говорится, тупиковая, нужно какое-то движение вперед. Может быть, действительно, она не совершенная, может какая-то должна быть форма другая, но если просто отказать в этом законопроекте и просто, скажем, сказать, что все плохо, ну, наверное, это будет... не есть хорошо. Поэтому я в целом поддержал бы эту позицию и, возможно, обращаюсь к моим коллегам, все-таки тоже переступить через какие-то нюансы, тем более, я так понимаю, что у нас все равно будет еще и второе чтение, мы могли бы, наверняка, доработать этот вопрос, посоветоваться, как лучше, и выйти на какое-то решение.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Леонід Михайлович.

Ми будемо, друзі, виходити на підведення підсумку по цьому обговоренню. Ніхто більше не наполягає?

Олег Васильович.

ЛАВРИК О.В. Шановні колеги, з обговорення ми бачимо, що ну складно

буде, щоб законопроект отримав позитивний розгляд в комітеті. Справді, є дві філософії: філософія людей і філософія маніпуляцій Національного банку на другу частину законопроекту. Якщо би нам вдалося цей законопроект зараз розділити або викинути... ну залишити поза законопроектом оцю другу частину, а говорити лишень про вкладників... не вкладників, а людей, які мали роботу з фінансовими установами, дотичними до банку "Михайлівський", то, ймовірно, таке рішення мало би більшу підтримку і на комітеті, і в залі. Якщо ми знайдемо зараз форму голосувати його без другої частини, можливо, секретаріат нам допоможе, як це краще зробити, то я думаю, що такий варіант мав би сенс. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Таким чином, ми підходимо до висновків. Але, перш ніж запропонувати рішення, чи, вірніше, поставити на обговорення, як член комітету хочу сказати кілька слів по суті обговореного питання.

Колеги, ми сьогодні маємо в державі велику проблему - це проблему надзвичайно низької довіри до банківської системи. Ми бачимо, що люди не довіряють банківській системі. Це є проблема для всіх, хто працює в цій системі, і для нашого комітету теж. Ми маємо хвору банківську систему - це теж факт. Чому така хвороба? Ми знаємо, що майже 57 відсотків непрацюючих... непрацюючого кредитного портфелю, коли наполовину організм не працює, я думаю, що це вже майже не хвороба, треба якось виходити з цієї ситуації. Як виходити? Треба знати причини. Причини різні. Не можна сказати однозначно, що тут є тільки вина Національного банку, чи тільки вина Фонду гарантування, чи вкладників, чи судової системи. Всі потроху ми в державі привели до цієї ситуації.

Звичайно, в іншій банківській системі, іншої країни, навряд чи була б така ситуація з вкладниками, я думаю, її б не було. Але в Україні є таке, на жаль, ми маємо факт. Якось треба думати, яким чином відновлювати довіру і людей до банківської системи, і нам, як поправляти ситуацію.

Я думаю, що якщо... коли мені прийшлося приймати рішення щодо цього законопроекту я бачив дві сторони: є юридична, є моральна. Моральна у мене в цій ситуації переважила - і я поставив свій підпис за цим законопроектом.

Ми, до речі, весь час нам приходиться, зараз будемо розглядати, наприклад, законопроект про підвищення довіри між банками і клієнтами, там теж дві частини чітко випукло проявляють себе: юридично і морально. Там десь більше приходиться ставати на юридичну частину. Ну, це наша така доля.

Тому я вважаю, що має право на існування такий законопроект. Дякую колегам за щирість у своїх виступах.

І тепер ми виходимо на наступне рішення.. Була моя пропозиція прийняти за основу і в цілому. Була пропозиція пана Клімова – за основу, можливо, спочатку. Була пропозиція пана Лаврика, що можливо, без другої частини. А таким чином, якщо без другої частини, можна було б відкласти сьогодні прийняття цього рішення ще раз з авторами порадитися і, можливо, прийняти пропозицію пана Лаврика, подумати яким чином. Тому я буду по черзі ставити. Інших не було?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Було три, так? Я правильно сказав? Значить, три пропозиції сьогодні. Тому перша пропозиція: за основу і в цілому. Хто – за таку пропозицію, прошу голосувати. Два. Прошу опустити, не потреби даліше голосувати, не приймається.

Хто – за те, щоб прийняти за основу? Два. Теж не приймається. Хто за те, щоби відкласти прийняття рішення і співавторам порадитися над пропозицією народного депутата Лаврика? Хто за цю пропозицію...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сьогодні рішення не приймати по цьому законопроекту.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну так, порадимося, ну, да. Так, треба ж...
(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, відкласти рішення, прийняття рішення по ньому, то єсть не приймати зараз.
(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Повертати авторам, да. Да, да, да.
Хто за те, щоб повернути авторам на доопрацювання, прошу голосувати.
Один, два три, чотири, п'ять.
Хто – проти? Утримались? Два. Рішення прийнято.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да.

_____. Я хочу звернути просто вашу увагу, колеги, щодо другої частини. Не обов'язково вирішувати проблему глобально всіх банків, всіх судових процесів. Я хотів просто вас поінформувати, що в першій інстанції суд уже виніс рішення на користь "Екосіпана", тобто пана Поліщука. І 18 липня, 18 липня цього року буде розгляд в апеляції. Якщо друга інстанція, а наш досвід говорить, що це, як правило, так відбувається, також підтримує колишнього власника, то у цьому випадку перша частина законопроекту сама по собі уже ніякого значення мати не буде без підкріплення. Якийсь механізм

Андрій Володимирович, би бути передбачений для того, щоби можна було все-таки здійснити виплати цим людям. Інакше при відміні ліквідації виплати будуть заблоковані.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олег Васильович Лаврик, прошу.

ЛАВРИК О.В. Шановний пане Оленчик, я з повагою ставлюся до вас, але сьогодні ми говоримо про законопроект, який би мав в тій чи іншій мірі дати 4 тисячам людям вирішити ситуацію з бездіяльністю, в тому числі держави, за період, коли вони здійснювали свої платежі. І та практика, коли в законопроекти ті чи інші регулятори, державні установи вносять свої "хотелки", і тим самим зарубують законопроекти, треба припиняти. Якщо у вас є проблеми з банком "Михайлівський" по судових справах, прошу ініціювати, реєструвати окремий законопроект, і будемо його розглядати. А нічого ці речі запихати в законопроекти, які пов'язані з людськими грошима. І через що сьогодні цей законопроект є провалений. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колега.

_____ з професійної точки дуже болюче, тобто я закликаю колег до професіоналізму. Ну, от, ну завтра, я вибачаюсь, ще там хтось позичить сусіду гроші, сусід не поверне - ці люди прийдуть на мітинг під Верховну Раду і скажуть: "Дійте в інтересах людини". Ну, це ситуація один в один з точки зору суті.

Я пропоную всім знову повернутись до підручників manian banking, почитати, що таке mortgageall Ну, ази якісь банківської справи почитати і так далі, і таке інше. І про те, як гарантуються вклади, і які принципи, коли це робиться, коли не робиться, яка суть, навіщо це робиться взагалі.

Наше рішення тоді, хоч я за його не голосував, але, мабуть, теж несу

колегіальну відповідальність з Радою, що рада це прийняла, воно абсолютно непрофесійне, да. І воно було миттєве в зв'язку... Я розумію, чому. Тому що інститути держави на сьогодні слабкі. І, як показує, у нас хтось із олігархів може створити пилосос на 150 мільярдів, хтось може ошукати десятки тисяч людей - і люди ідуть не до цієї людини, яка ошукала, а ідуть до Верховної Ради, до Кабінету Міністрів, до Нацбанку, вимагати.

Тому... Да, інституційна спроможність держави низька, але все одно ми несемо за неї відповідальність, ми все-таки повинні приймати рішення якимось здраво, усвідомлено і відповідально. Інакше ми цієї інституційної спроможності ніколи не досягнемо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги, всім за обговорення.

Переходимо до розгляду другого питання порядку денного. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг (реєстраційний номер 2456д)(повторне друге читання). Доповідає Руслан Євгенійович Демчак, прошу.

ДЕМЧАК Р.Є. Шановні колеги, вашій увазі, представлений доопрацьований вдруге законопроект 2456: про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг. Я нагадаю, що нами вже майже рік назад прийнято Закон "Про споживче кредитування" (2455), і фактично цей законопроект, він описує адміністративні і інші санкції по відношенню тих, до учасників якраз цього ринку захисту прав споживачів фінансових послуг, щоб підвищити відповідальність. Тобто закон вже працює, але за рахунок того, що у паралельному законопроекті 2456д, у нас є апеляція до кодексів, в тому числі адміністративного, господарського кодексу, він був окремим законопроектом і, на жаль, Верховною Радою не був підтриманий. По якому ми пішли принципу? Ми врахували абсолютно всі поправки, за виключення однієї, зараз

я їй презентую, для того, щоб взагалі зняти в залі будь-який супротив, тому що правки були не суттєві, а дискусій було багато. Наприклад, ми поставили штраф, був штраф від 200 до 500 неоподаткованих мінімумів, ми поставили один штраф 300 для того, щоб не було там, наприклад, навіть зловживань для регуляторів, навіть спокуси для зловживань. А поправка була, наприклад, від 300 до 600 і були такі, як би, зауваження в залі, 300 це більше ніж мінімальні 200, але ж менше ніж 500, значить це пониження. Тому ми не стали входити в дискусії і такий важливий законопроект, який імплементує основний законопроект про захист прав споживачів фінансових послуг, і прийняли, як би, оцю вилку 300, 600, такий от підхід. Тому всі правки, крім одної. Це єдина правка, номер 20, пані Кужель, яка хотіла видалити абзац третій пункту 5 розділу I законопроект. Цей пункт навпаки він підсилює можливість і він є ключовим, підсилює можливість регуляторів у регулюванні ринку фінансових послуг. І звучав він таким чином: органи, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, у межах своєї компетенції встановлюють додаткові обов'язкові умови договорів про надання фінансових послуг споживачам, якщо це не врегульовано законом. Тобто є базові, які законом прописані, і це додаткові. Пані Кужель чомусь хотіла їх зняти. Я їй пояснював з трибуни, що це навпаки ще більше підсилить захист споживачів фінансових послуг, вона мене не почула і, на жаль, залишила цю правку. І я вважаю, що їй неможна приймати, цю правку, а підтримати 19-у пана Довбенка, який уточнив, що "органи, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг у межах своєї компетенції встановлюють додаткові обов'язкові для фінансових установ вимоги до договорів про надання фінансових послуг та умов таких договорів, якщо інше не передбачено законом". Для того, щоб було чітко сказано, що це не до споживачів додаткові вимоги по договорам, а тільки до фінансових установ. Тобто якщо регулятор вважає, що якась є специфіка якогось продукту, яка вимагає крім... Ми ж не могли все передбачити, ну, ринок може динамічно рухатися і можуть бути такі продукти, по яким потрібне додаткове регулювання, додаткові вимоги, але

вони будуть примінені тільки до фінансових установ. Я думаю, що в цій частині, я думаю, ми відстоїмо на трибуні вже цю одну правку і розгляд буде дуже коротким, і є успіхи на прийняття цього законопроекту.

І ще одна 71 правка, вона потребує обговорення. Це, Михайло Володимирович, ваша правка. В чому суть? Це на рахунок відповідальності посадових осіб. Ви просили вилучити слово "адміністративну" відповідальність, але може тут юристи мене поправлять, наскільки я розумію, якщо це до конкретних осіб, то це може бути тільки адміністративна відповідальність. А взагалі відповідальність це може бути до юридичної особи.

Тому я вважаю, що потрібно це слово залишити, я сам тільки що побачив тут в таблиці, ми вчора не обговорювали, я бачу, що, ну, ви написали, що потребує окремого обговорення. Немає зауважень, Михайло Володимирович?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тут досить серйозні аргументи проводив пан Ястреб, Нацкомфінпослуг. І вони мою позицію підкріпляли. Прошу, якщо...

ЯСТРЕБ Д.А. Доброго дня! З приводу цих аргументів, з приводу того, щоб забрати слово "адміністративне" і так далі. Ми на сьогоднішній день маємо, в принципі, досить лояльну сітку штрафів за порушення на фінансових ринках і виходить так, що комісія, коли застосовує штрафні санкції до учасників ринку, маючи певні повноваження, написані в законі про фінансові послуги, застосовувати заходи впливу і до посадових осіб, які є безпосередньо відповідальними за частину порушень, яке законодавство встановило.

Стикаємося з тим, що ми повинні проходити процедуру оформлення застосування цих заходів впливу через Кодекс про адміністративні правопорушення, фактично обтяжуючи процедуру накладення штрафу в 170 гривень, через суди завантажуючи їх цими питаннями і так далі.

Тобто правка полягала в тому, щоб упростити процедуру накладення стягнення на посадових осіб, зробити її більш динамічною і менш затратною,

скажімо так. Фактично це повинно було відбутись.

_____. (Не чути)

ЯСТРЕБ Д.А. Так, як підсумок я просив би залишити цю норму і рекомендувати її проголосувати в такому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЯСТРЕБ Д.А. Дякую.

_____. Я, не заперечую.

_____. У нас є коментар. Ми казали про це раніше, і я ще раз повторю. Це стосується доповнення Закону про Національний банк, статті 7 "Повноваження Національного банку", як це зараз пропонується: здійснювати захист прав споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банками. Ми цю норму в такій редакції трактуємо таким чином, що ми маємо розглядати і розбиратися зі скаргами кожної конкретної фізичної особи. Національний банк - центральний банк, який не має і не повинен бути наділений саме такими повноваженнями. Ми не відмовляємо, що ми будемо здійснювати нагляд за банками у частині дотримання ними законодавства про захист прав споживачів. Ми погоджуємося з тим, що ми будемо висувати і обов'язкові додаткові вимоги і можливо ще зі свого боку додаткові вимоги. Тому ми пропонували редакцію, яка б звучала дещо іншим чином і конкретно окреслювала повноваження Національного банку. Якщо можна, я зачитаю нашу пропозицію.

Національний банк здійснює нагляд за додержанням законодавства про захист прав споживачів, споживачів банків та інших фінансових послуг, що надаються банками шляхом встановлення додаткових вимог до надання таких

послуг та застосування заходів впливу за порушенням банками законодавства у цій сфері. Ми вважаємо, що саме така редакція буде відповідати тим завданням, які Національний банк має виконувати у цій сфері. Це наш єдиний коментар такий. В цілому ми підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую за підтримку, дякую за коментар.

Колеги, будемо виходити на прийняття рішення чи є в когось...?

_____. Можна я відповім?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

_____. Не прийнята ця норма у зв'язку із чим? Це фундаментальна базисна засада цього законопроекту. Ми вивели фінансові послуги із-під контролю Спільки захисту прав споживачів, які захищають там чайниці, продукти харчування і так далі, і так далі, і передали їх регуляторам фінансового сектору. Тобто, якщо це не банківські фінансові установи, то це Нацфінпослуги. Якщо це банки надають такі фінансові послуги, то це Національний банк. Якщо ми приймемо вашу норму, то тоді в результаті споживачам фінансових послуг в даному випадку, які отримали в банках неякісну послугу, їм не буде, куди звертатися, ми звідти вивели - нікуди не завели. Розумієте? Я розумію ваше бажання не приймати людей, я розумію, що ви змирилися... Я, чесно, я без всякого там перебільшення. Я розумію, що коли будуть писати скарги, коли будуть завалювати, ну, це рутинна, яка неприємна. Але я навіть не за те, що там приємно чи неприємно, я за те, що їм не буде куди звертатися.

І, ну, я думаю, що вихід в майбутньому буде, можливо, що ми... Ми, до речі, обговорювали із вами це питання, що, можливо, буде впроваджений інститут фінансового омбудсмена, і він візьме на себе цей перший удар, як би великий потік як би скарг. Але я вважаю, що ми не можемо як би залишити

людей без можливості кудись поскаржитись. Тому, на жаль...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олег Васильович, прошу.

ЛАВРИК О.В. Дякую. В мене теж була правка. Правда, вона тут викладена в порівняльній таблиці як спільна правка з паном Демчаком, але викладена трошки в іншій редакції і втрачає відповідно зміст. Мова іде про 22 правку, де в кінці другого абзацу ми обмежуємо збільшення фінансової процентної ставки за договорами без письмової згоди споживача. В моїй редакції була пропозиція про те, щоби залишити в діючому законі частину шосту цієї статті, де... про що вона говорила? Що у разі застосування змінювальної процентної ставки в кредитному договорі повинен визначатися максимальний розмір збільшеної процентної... як ми?

(Загальна дискусія)

ЛАВРИК О.В. Ага, я перепрошую тоді, да, перепрошую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, друзі, була пропозиція підтримати у нас, значить, доопрацьований варіант законопроекту 2456-д у повторному другому читанні і внести на розгляд у сесійну залу, доручити виступити пану Демчаку.

Хто за таке рішення, прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Шість - за.
Рішення прийнято.

ЛАВРИК О.В. Ну, якщо ми, справді, говоримо про встановлення довіри між банками і клієнтами, коли в договорах, які укладають банківські установи з клієнтами в процесі дії цих договорів і банки беруть на себе право змінювати процентні ставки, відповідно ми, як на мене, маємо, так як в діючому законі зараз є, встановлювати максимальну межу таких договорів, таких процентних ставок. Залишаючи існуючу норму, яка є запропонована даним

законопроектом, ми навпаки можемо відштовхувати клієнтів від банків - і тим самим провокувати ситуацію, коли банки будуть використовувати цю норму для встановлення там необмежених в час можливих інфляційних процесів чи в інших випадках процентні ставки, які будуть далекі від ринкових або далекі від тих, які прийнятні для клієнта без на то згоди відповідно клієнтів банків.

Тому я пропоную залишити частину шосту статті в тій редакції, яка вона є зараз." У разі застосування змінювальної процентної ставки... "

_____. *(Не чути)*

ЛАВРИК О.В. Зараз. Стаття 10.56. Стаття 10.56, частина шоста.

_____. *(Не чути)*

ЛАВРИК О.В. Стаття починається на 22 сторінці, тягнеться до 24-ї. Тобто частина шість діючого Цивільного кодексу говорить про те, що у разі застосування змінюваної процентної ставки в кредитному договорі повинен визначатися максимальний розмір збільшення такої процентної ставки. Пропоную це залишити. Дякую.

_____. *(Не чути)*

_____. Давайте, Олена Полянчук, я думаю, краще...

ПОЛЯНЧУК О. Якщо це принципова позиція, то хай залишається. Ми не заперечуємо, хай максимальний розмір може бути встановлений і визначений в договорі. Але якщо говорити про плаваючу відсоткову ставку, вище, в статті 10.56 (прим.), зазначені всі вимоги щодо визначення такої ставки: що вона повинна визначатися незалежною фінансовою установою, мати публічність. і якщо враховувати минулий досвід в Україні, то ця ставка

визначалася на підставі даних, які публікуються на сторінці Національного банку і визначаються агентством Thomson Reuters щоденно. Визначається ця ставка на підставі депозитних середньозважених депозитних ставок 20-ТИ найбільших банків України, які щоденно подають інформацію. Ця ставка визначається на три, шість, дев'ять, дванадцять місяців. жодний банк не може впливати на цю ставку і ця ставка, UIRD вона зветься, На базі цієї ставки визначаються плаваючі кредитні ставки, які раніше використовували в банківській системі. Але та позиція пункту - вона майже зробила неможливим використання плаваючої процентної ставки. Тому ми бажаємо змінити цю позицію, щоб це знову могло бути використано в системі. Але, якщо ви бажаєте, щоб максимальний розмір плаваючої процентної ставки був встановлений у договорі, ми не заперечуємо про це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Євгенійович.

ДЕМЧАК Р.Є. Я думаю, що можна і, ту і ту позицію прийняти. Дійсно, якщо це принципова позиція, от колега Павло Олександрович Різаненко згадав про лайбор, да? Ну, це дуже... я трішки простіше хочу примінити. Ви кажете, що середня зважена по депозитам є, а є ж просто облікова ставка НБУ, і зараз на неї все більше і більше, почали рівнятися і кредитні установи. І уже є такі договори, що облікова ставка плюс п'ять відсотків. А, ми пам'ятаємо, вона була і 30 відсотків, були такі часи, зараз - 12,5. Тому тут навіть обмежити... Тобто це, навпаки, мені здається, що ринковий механізм. І якщо вона буде публічна і як ставка... облікова ставка НБУ, де її переглядає НБУ, вона офіційно друкується, то чому б нам її обмежувати, цей механізм, по верхній межі? Я б трошки, якщо взяти, то 60 відсотків – за, 40 підтримує... *(Не чути)*

_____. *(Не чути)*

_____ . Якщо буде якийсь вибух інфляції, то воно, звичайно, вилетить за будь-які обмеження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Миколайович, прошу.

РОМАНЮК В.М. В чому суть питання? От ви звернули увагу на цю статтю, дивіться, 110.56 (прим.). Вона вже неодноразово змінювалась. Я пам'ятаю історію по цій статті. Розумієте, ми постійно генеруємо, як це... йдемо тим шляхом, традиційним нашим шляхом: ми створили проблему, потім мужньо долаємо наслідки цієї проблеми, потім доганяємо проблему. Тобто це.... Мене, я пам'ятаю як писався Цивільний кодекс. Мої колеги його писали, розумієте? Я пам'ятаю, яка була в основу покладена... Це була цивілістика, класична французька цивілістика, яка була зрозуміла для всього світу, для нашої держави.

Потім ми почали, що відбулося далі еволюційно? Еволюційно у нас страшенно корупційні суди, ця вся норма попадає в суд – і, грубо кажучи, в Вінниці - одне, в Житомирі - інше, в Чернігові – третє. Хто більше занесе, той і виграє.

Відповідно ми як законодавці що почали? Ми почали бігати і латати ці дірки. Ми думали, що це вирішить питання, а воно тільки збільшує питання, люди добрі. Воно тільки збільшує постійно нам проблему. Чому? Тому що ми отримуємо в результаті отаку редакцію, яку тільки що Павло Олександрович прочитав, яку не зрозуміло що вже ми взагалі хочемо сказати. В цивілістиці закладений принцип абсолютно диспозиції сторін, де головне – це може, тому що сторони мають домовлятися. Плаваючі, не плаваючі – це їхні проблеми, це відповідальність кожного з нас, йти в суд і доказувати, що ти читав, за що ти підписувався, що ти хотів цим сказати.

А якщо... Ми думаємо, що ми в законодавстві прописуємо всі випадки захисту кредиторів, чи ... це шлях в нікуди. Ми тільки будемо створювати додаткові проблеми. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Таким чином, колеги, наша дискусія підійшла до того, що є, я так розумію, два рішення: перше – Олег Васильович наполягає, щоби ми залишили, і можемо проголосувати; і друге – можемо текстову частину поправити так, як Павло Олександрович пропонує, написати слов "може", і найти консенсус на цьому.

РІЗАНЕНКО П.О. І викреслити збільшення... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Якщо, Олег Васильович, ви погоджуєтесь на таке компромісне, можемо про це і проголосувати.

ЛАВРИК О.В. Я... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Все тоді.

Хвилинку, прошу.

..... хвилинку громадськiсть. Я б вас дуже просила, фахові юристи, ви маєте розуміти, що всі банківські договори – це є договори приєднання, і змінити там щось, за щось домовитися з банком нереально на час підписання. Банк пропонує: або ви підписуєте такий договір, або ви не отримуєте кредит, або ви не ложите депозит. Тому, якщо ви зновуту норму, яка не буде діяти, яка буде дозволяти суду трактувати її так, як ви кажете: там, де заплатив, там краще й працює.

Тому я вас дуже прошу пана Лаврика, тому що ви маєте вказувати в законах, як має діяти ця норма. Коле ви кажете "може так, а може і не так", на виході банки працюють на свою користь,такі норми, які їм треба, і ми маємо договори приєднання, де вся позиція покладається тільки... вся відповідальність покладається тільки на позичальника.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

(Загальна дискусія)

РІЗАНЕНКО П.О. Якщо у людей є попит на ту чи іншу структура або на те чи інше обмеження, банк, вибаючає.....*(Не чути)* Цю дискусію ми абсолютно проходили, коли приймали фундаментальне рішення зробити нарешті через 25 років в цій країні строкові депозити Ми її вже проходили.

_____. Шановні колеги, ми повинні, напевно, всі чули, там пані говорить, що банкам щось там хочеться. 20 червня набув Закон про споживче кредитування. Якщо ми говоримо про категорію фізичних осіб, всі кредити, які видаються фізичним особам, - це кредити споживчі, і порядок зміни, змінюваної процентної ставки, прописаної в цьому законі. Якщо ми кажемо про статтю 10.56 прим., ця стаття буде застосовуватися виключно до юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Тому ніякого відношення до споживачів фінансових послуг ця норма не має взагалі.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі. Ми обмінялися, всі розуміють, про що йде мова.

Тому, колеги, тут знову ж таки виходимо на базову річ: підтримати Олега Васильовича в тому, щоб не знімати з законопроекту чи не підтримати і зняти, от що ми можемо голосувати. Тому прохання, давайте проголосуємо.

Хто за те, щоб підтримати пропозицію Олега Лаврика і не виключати, прошу голосувати.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка?

(Загальна дискусія)

ЛАВРИК О.В. Поправлена пропозиція звучить наступним чином: залишити в статті 10.56, в частині шостій, пункт у наступній редакції: "У разі застосування змінювальної процентної ставки у кредитному договорі повинен визначатися максимальний розмір процентної ставки".

_____. Колеги, я хочу нагадати, що законопроект під різними номерами вже третій раз виноситься в зал. Я не хотів би, щоб ми втрачали якості... Ну, зараз представника фракції "Самопоміч"... 20 голосів. Я не бачу тут принциповості, я ж кажу, більше за позицію Павла Олександровича. Але давайте, можливо, якимось тактично приймемо це рішення. Це просто перед голосуванням така репліка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Олександрович пропонує виключити оце речення, почитайте уважно.

_____. *(Не чути)*

... накладення є арешт на майно після іпотеки, а це означає, що це у нас в рамках певних проваджень, в тому числі кримінальних, то відповідно все одно іпотека буде мати пріоритет. Це суперечить дійсності, Кримінально-процесуальному кодексу України, а саме статті 170, яка визначає, скажемо так, ведення кримінальних процесів. І саме там передбачено, що арешт майна тимчасово має, до вирішення моменту, скажемо так, справи по суті має... скажемо, накладаються обмеження, не можна... обмеження на володіння, користування, розпорядження і так далі, і таке інше. Скажемо, тут фундаментальний конфлікт, і його потрібно якимось вирішувати: або поки не трогати цю статтю, або, вибачаюсь, вносити зміни до Кримінально-процесуального кодексу. Бо в такій редакції це буде протирічити

Кримінально-процесуального кодексу. *(Шум у залі)* Да, воно там десь....

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

_____. Це стаття 37-а. І там десь під кінець уже. Ну, за один параграф до кінця.

_____. *(Не чути)*

_____. Можна я з досвіду розкажу? На рахунокпропозицій.

Справа в тому, що сьогодні позичальники вони вже в Україні мають таку практику, або видумали наш український велосипед. Наприклад. Є об'єкт нерухомості, і є у нього два засновники. Вони, знаючи, що у них є проблеми із обслуговуванням кредиту, починають, наприклад, якийсь корпоративний конфлікт, ну фейковий корпоративний конфлікт і в рамках цього корпоративного конфлікту починають накладати арешт. Я зіштовхувався там в своїй практиці, що таких арештів.... кримінальні справи один одного порушують, ну наприклад, або третій позивач ну реально підставний, да, який накладає такі арешти, що деякі об'єкти були... мали там по 20, по 25 обтяжень різного характеру. Звернув увагу, вони були після іпотеки, то єсть вони були другої і третьої, четвертої як би там черги, да, начебто. Але ті норми в законі, що зараз є, по реєстрації майнових прав не дають можливість іпотекотримачу зробити стягнення, тому що є ці обтяження ну по різних там... господарським, кримінальним, і в переважній більшості ці всі обтяження вони згенеровані саме позичальником, ну,

Фрг_06939*001*029<11:38:38><ШумарО.В.>

був навіть такий, що от в цій ситуації, уявіть собі, обтяження Ворошилівського суду міста Донецька, да, як його зняти?

_____ . Абсолютно хотів відреагувати. Тільки ту ж саму аргументацію, але в іншому напрямку, не застосувати... Причому вона не теоретична, жалко, що пішов Фонд гарантування вкладів. На кейсі банку "Михайлівський" можна вивчати взагалі все законодавство, як кримінальне так і фінансове, нашої країни.

От банк "Михайлівський" практикував таку річ. Вони крали майно у держави або у суб'єктів господарювання рейдерським шляхом, і там, і там крали, це конкретні випадки, там у державного підприємства радіопередавальний центр стратегічного, що не підлягає приватизації, вкрали 100 гектарів землі і продали в іпотеку банку "Михайлівський", взяли кредитів на 300 мільйонів гривень. Вкрадене майно, от просто крадене майно. Це конкретний випадок. Тому накладення іпотеки також само воно використовується, вибачаюсь, але не добросовісними учасниками на ринку для того, щоб, вибачаюсь, легалізувати його крадіжку тим чи іншим чином.

Все-таки є кримінальний процес, да, в якому... Це ж тимчасове обмеження, воно не є вічним, арешт не є вічним, це тимчасове обмеження. В результаті певного процесу повинно бути встановлено: порушено закон, не порушено, хто є саме власником. Тому що прийняття в такій редакції буде означати, що через іпотеку можна буде легалізувати вкрадене майно. Просто от у когось вкрали - і ніколи вже до нього не повернеться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Віктор Миколайович, прошу.

РОМАНЮК В.М. Дивіться, колеги просто з цим не стикались. Я ще пам'ятаю цю історію по банку "Україна", був такий банк "Україна", наш один із Президентів бувголовою управління. Ці схеми вже тоді працювали. Все залежало від дуже простої штуки, від того конкретного випадку як вирішить суд в цій конкретній справі. Банк "Михайлівський" це вже наслідки оцієї всієї системи, яка закрутилася в кінці 90-х.

Що я пропоную? Я підтримаю пропозицію Павла, принаймні ми виключимо прямий конфлікт з нормами Кримінально-процесуального кодексу. А в кожній конкретній позиції потрібно відстоювати позицію в судах і доказувати. Тому що, чи залишиться ця норма, чи не залишиться, все одно практика буде такою, якою вона є. Розумієте? Хто, грубо кажучи, більше занесе грошей, така і буде історія, чи там в залежності від політичної кон'юнктури. А ми, принаймні голосуючи, прибираючи цю норму, ми заберемо принаймні прямий конфлікт з нормами Кримінально-процесуального кодексу. От і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще позиція банків. Прошу. І виходимо на голосування.

ГРИЩЕНКО Д. Денис Грищенко, експерт Незалежної асоціації банків, адвокат.

Колеги, шановні депутати, питання в тому, що пан Руслан дуже і дуже точно описав ту проблематику, яка саме і викликала пропозицію включити цю норму в законопроект.

_____ . А ви чули, що я казав я казав?.....

ГРИЩЕНКО Д. Чули, чули. Безумовно, по банку "Михайлівському", ну, мабуть, ці питання треба контролювати на рівні правоохоронних органів і прокуратури, щоб в іпотеку не продавалося майно. Але ж, регулюючи певні суспільні відносини, ми, мабуть, маємо орієнтуватися на здоровий ринок, і саме те, що ми зараз намагаємося зробити: зменшити рівень у банківській системі і зробити це якомога швидше, а не десятками років.

Тобто та проблема, яку описав пан Руслан, вона як вирішувалась на практиці донедавна? Замість того, щоб звертати стягнення по 37 статті, шляхом взяття на баланс у позасудовий спосіб, банки подавали позови до суду

з вимогами визнати за банком право власності, близько 1,5-2 років судилися. Ця практика існувала до осені минулого року, коли Верховний Суд сказав, що це не є способом захисту, це позасудовий спосіб і ви не можете звертатися до суду.

Звернення до суду банками використовувалося з єдиною метою: подолати ці арешти, цю схему, яку використовують позичальники. Це дуже нескладно за 2 місяці згенерувати певні арешти і тримати їх у кишені. Тим паче, що за законом ми зобов'язані попередити іпотекодавця про те, що ми збираємося це зробити. Він отримав повідомлення, генерує ці арешти і норма неробоча. Коли Верховна Рада включала цей механізм, то на практиці він виявився зовсім неробочим, одного арешту достатньо, щоб заблокувати. Тому банки... Є майже одиничні випадки, коли це робилося у позасудовий спосіб саме без, і то це випадки, коли є домовленість з позичальником.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую.

ГРИЩЕНКО Д. Питання в тому, що ми пропонуємо? Щоб в дійсності цей механізм запрацював, треба включити цю норму. Якщо потрібно привести норми КПК у відповідність, давайте це питання розглядати. Але, якщо у банку є пріоритет, дійсно, право іпотеки виникло раніше треба дозволити йому це майно забрати, погасити кредити і припинити нараховувати проценти ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

_____. Я про банк "Михайлівський" хочу сказати, на рахунок того, що ви розказали, щоб нас не давило, що вкрали державне майно. От дуже слушне було зауваження, що крадіжка була в той момент, коли державне майно віддали в заставу, от в той момент була крадіжка. Тобто виходить, що це майно не могло бути заставою в принципі своєму. І накладання потім арештів на це майно, щоб банк не міг - на це, чи не державне майно, а інший

позичальник, який недоброчесний, - це вже інший етап, і воно ніяк не спасе від цієї ситуації.

І в даному випадку я хотів би все ж таки, щоб ми мали на увазі, що ці обмеження і обтяження вони нікуди не діваються. Якщо майно належало позичальнику, коли банк стягнув, то всі ці обтяження вони не знялися з цього майна, вони залишилися тільки на банківському майну, всі ті, що були, вони і залишилися. І він так само в судовому порядку має зняти, бо він потім не його зможе його реалізувати.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та не коментар, пропозиція.... приймається, коментар - ні.

_____. Я просто пояснення. Коли питання йде про те, що банк незаконно отримав в іпотеку майно, завжди буде стояти питання про недійсність договору іпотеки. Якщо таке питання стоїть, реалізувати права іпотекодержателя неможливо, тому що є прямий конфлікт, визнається недійсним договір іпотеки. А якщо іпотека оформлена законом, то тоді всі наступні оці заборони, які генеруються позичальниками недоброчесними, вони якраз і заважають іпотекодержателю реєструвати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

РІЗАНЕНКО П.О. Звичайно, законно отримає в іпотеку крадене майно, бо він не знає, що воно крадене, або вдає, що не знає. Зазвичай це майно проходить трое-четверо рук своїх же, пов'язаних, таким чином відбувається легалізація. От давайте перейдемо до прийняття рішення. У нас є два вибори...

Або, один варіант, скажімо так, прибрати цю статтю; інший, якщо її залишати, то я пропоную одразу зі змінами в Цивільний кодекс. Бо ми,

приймаючи її, ми створюємо конфлікт – ой, з Цивільним – з КПК. Тобто ми створюємо конфлікт з КПК.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друзі, хто за те, щоби виключити цю позицію із законопроекту, прошу голосувати. П'ять, більшість голосів, один – утримався.
(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але, на жаль, мені досі не відомо про цей доступ, тому пропонується прямо доручити Міністерству юстиції України забезпечитифінансовим установам доступ до цих відповідних реєстрів. (Не чути)

І остання сторінка нашої таблички. Я хочу порадитись: ми можемо давати пряме доручення у законопроекті, чи воно не викличе потім лишні... (Не чути)

_____. Це "Прикінцеві положення", сама остання сторінка.
(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Остання сторінка, остання, отам, да, от. Бачите, п'ятий пункт: Міністерству юстиції. Чи Кабінету Міністрів?
(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кабінету Міністрів, да.

Тоді, друзі, є пропозиція підтримати цей законопроект і направити в зал на повторне перше читання. Хто за таку пропозицію, прошу голосувати. П'ять – за, більшість голосів. Рішення прийняте. Щиро дякую.

Колеги, спасибі всім. У нас залишилося не обговорене питання "Різне", але уже ми не можемо засідати, я так розумію, бо у нас починається важливе питання в сесійній залі. У нас завтра буде засідання, ми зможемо обговорити, колеги.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, завтра важливий... я просто, щоб були, бо важливі дискусії будуть: "ПриватБанк", керівництво, Нацбанк і...